

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
(Ku2016/01696/DISK)

2016-09-27:A8

Sveriges Radio AB:s remissyttrande över Kommissionen mot antiziganisms betänkande SOU 2016:44

Sveriges Radio har beretts möjlighet att yttra sig över Kommissionen mot antiziganisms betänkande *Kraftsamling mot antiziganism* (SOU 2016:44). Betänkandet lämnar ett antal rekommendationer för att motverka diskriminering och vardagsrasism riktat mot romer i Sverige.

Sveriges Radio avgränsar här yttrandet till kapitel 4.2.4 Utöka sändningstiden av program på romani čhib”i public service-bolagen SVT, SR och UR.

Att verka för romers mänskliga rättigheter samt motverka diskriminering är en viktig fråga för samhället. Därutöver har SR inga särskilda synpunkter på betänkandets övriga rekommendationer.

Betänkandet beskriver i kapitel 4.2.4 att media kan spela en viktig roll när det gäller att ge motbilder till antiziganistiska stereotyper och föreställningar om romer. Det anses viktigt att media förmår bevaka, följa och granska frågor som är angelägna ur ett romskt minoritetsperspektiv. Program på romani čhib har också en viktig minoritetsstärkande funktion.

Kommissionen noterar också att det endast finns ett fåtal redaktioner med romska journalister och nämner här särskilt Sveriges Radios redaktion Radio Romano.

Att nå minoritetsspråkspubliken bättre är prioriterat för Sveriges Radio under tillståndsperioden och är också ett särskilt beskrivet område i arbetet med Sveriges Radios publicistiska utveckling 2014-2019¹.

Sveriges Radio gör återkommande översyner av utbudet på minoritetsspråken i syfte att svara mot tillståndets krav och publikens behov. Det görs också avstämningar mellan bolagen. Enligt den gemensamma överenskommelsen mellan programbolagen kommer omfattningen av program på romani čhib att öka i Sveriges Radio under sändningsperioden. Detta med anledning av sändningstillståndets §12 om en sammantagen årlig ökning av minoritetsspråksutbudet.

¹ SRPU 2014-2019 är Sveriges Radios pågående publicistiska utvecklingsområden under tillståndsperioden.

Under 2016 sände Sveriges Radio 139 timmar originalinnehåll på romani čhib (förstasändning). SR är därmed utan jämförelse det mediebolag som erbjuder flest timmar på det minoritetsspråket. Utöver det sänds flera hundra timmar i parallellsändning i annan kanal och i repris för att öka tillgängligheten för publiken.

Programutbud där romer får komma till tals på svenska förekommer redan i Sveriges Radio. Dessutom erbjuds, med den kompetens som Sveriges Radio har med en egen redaktion (Radio Romano), även nyheter om och med romer till Ekots nyhets- och samhällsprogram samt till Sveriges Radios lokala kanaler.

Sveriges Radio har sedan 2014 ett utbud för barn på romani, som kommer att öka betydligt från och med 2017. Utöver det utbud för unga som tidigare funnits inom Radio Romano startar 2017 också ett särskilt program för unga, Terni Generatcia.

SR är det programbolag som producerar mest innehåll på romani inom flera programområden, inklusive barn och unga. SR erbjuder sändningar alla vardagar. Utöver sändningarna har Sveriges Radio en genomtänkt spridningsstrategi för sociala medier, som ger en uppskattad dialog med den romska publiken.

Beträffande de språkliga varieteterna av romani finns de största språkliga varieteterna representerade på Radio Romano, såsom lovari, arli och kalderash. Redaktionen gör reportage och bevakar alla grupperns frågor, inklusive resanderomer. Redaktionen arbetar medvetet med att utveckla språket och hitta ett gemensamt vokabulär som förstås av flertalet romska lyssnare. Detta bygger på insikten om att flera av de varieteter som finns i Sverige liknar varandra så mycket att lyssnarna utan större problem kan förstå även andras varieteter om smärre anpassningar görs.

Kommissionen rekommenderar att regeringen bör följa utvecklingen av public service sändningstid på romani čhib och i kommande sändningstillstånd ge tydligare riktlinjer som ”säkerställer en avsevärd ökning av program på romani čhib”.

Sveriges Radio vill här påminna om den problematik som ligger i att programbolaget inte kan räkna in det kvalitativa utbud som Sveriges Radio tillhandahåller både romer och andra minoritetsspråkgrupper på internet. Idag använder 93 % av befolkningen i Sverige internet², det gäller självklart även personer som vill ta del av ett minoritetsspråksutbud.

SR strävar målmedvetet att nå minoritetsspråkgrupperna på de plattformar och den tidpunkt de själva väljer. Av anslagsvillkoren framgår dessutom tydligt att det är nödvändigt att SR tillgängliggör kärnverksamheten på olika plattformar för att nå lyssnarna.

Sändningstillståndet gäller dock endast marknätet. En ökning i marknätet, dvs i traditionell FM-radio, leder inte omedelbart till att gruppen romer nås av ett bättre minoritetsspråksutbud. Ett barn som exempelvis vill lyssna på en av sagorna på Sveriges Radios Magiska skrinet (E sumnakane romane paramicha) kan själv välja när och på vilken plattform. Men det utbudet räknas inte när Granskningsnämnden bedömer hur väl programbolagen uppfyllt sitt samhällsuppdrag.

Sveriges Radio har som framgår ovan för avsikt att öka utbudet. Men det är problematiskt att Granskningsnämnden inte också beaktar det språkutbud på internet som SR, i enlighet med anslagsvilkorens villkor, erbjuder för att nå publiken på ett bättre och mer genomtänkt sätt.

² Svenskarna och Internet 2016.

Sveriges Radio anser att det borde vara möjligt för programföretagen att i praktiken få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av uppdraget och att regeringen bör överväga en sådan möjlighet. Regeringen bör därmed uppfylla det tillkännagivande som riksdagen redan beslutat i samband med behandlingen av Public service-propositionen 2012.³

Stockholm den december 2016

Cilla Benkö
verkställande direktör

³ Kulturutskottets betänkande 2013/14:KrU3 I samband med riksdagens beslut om proposition 2012/13:164, gjordes ett tillkännagivande med innebörden att regleringen av programföretagens verksamhet inte var helt ändamålsenlig eftersom man inte kan tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public service-uppdraget.